

Minister ønskede, at vi skulde foretage i Fællesskab med ham, og jeg skal aabent vedgaae, hvor jeg ikke troer, at man kan eller bør følge ham. Den høitærede Minister sagde, at vi skulde forestille os, at man gik hen paa et nyt Terrain og fastsatte, at der skulde opføres nye Fæstningsværker, og at man da tog Forholdet fra nyt af og exproprierede de Ciere, der vare i Besiddelse af Eiendomme paa dette Sted, og gav dem Erstatning for den Indskrænkning, de maatte underkaste sig, idet det paalagdes dem som Servitut, at fremtidig maatte de ikke benytte disse Eiendomme paa anden Maade, end det var forsvarlighet for Benyttelsen af Fæstningsværkerne. Nuvel, lad os gaae ind paa dette Experiment. Nu meente den høitærede Minister, at hvis man da tog en anden Beslutning, og kort Tid derpaa Staten, Krigsbestyrelsen eller hvem der repræsenterede den i dette Tilfælde, kom til den Erkjendelse, at det var en gal Plan, at man ikke burde opføre disse Fæstningsværker, at de vare aldeles unødvendige paa dette Sted, at disse Indskrænkninger burde falde bort, og den saa lod Planen falde, var det da ikke billigt, at man fik de Penge tilbage, som man havde givet disse Ciere for at paatage sig dette Vaand? Nei, ikke engang det kan jeg finde, naar de ikke ere satte under anden Indskrænkning, end at underkaste sig en saadan Benyttelse af Jorden, som ikke lægger Hindringer i veien for det Forsvar, som er tilfaldet, og naar denne Forsvarsindretning falder bort, saa forekommer det mig, at det ikke er billigt, at Cierne ikke skulle beholde de Penge, de engang have faaet. Det var en høit unødvendig, en høit utilraadelig og høit uforsvarlig Fremgangsmaade af dem, som have havt med Statsstyrelsen at gjøre, at disponere over Statens Penge paa den Maade, naar der ikke var Sikkerhed for, at de ikke opgave Planen, men jeg erkjenner ikke, at der er nogen Ubillighed i, at Cierne sagde: Nei, den Sag er afgjort; vi staae ved Handelen; vi skulle paa ingen Maade gjøre Noget, der kan hindre det intenderede Forsvar, men naar I ikke ville have noget Forsvar, er det os kjær, saa faae vi saameget mindre Gode af Forpligtelsen. Men det foresligger jo ikke. Lad det endelig være indrømmet, at der kan siges at være Grund til, at de skulle betale

tilbage noget af det, de havde oppebaaret — jeg indrømmer det ikke — men hvor langt er der ikke derfra og til at statuere, at man havde Ret til at expropriere dem, for at komme til denne Erstatning. Altsaa blot heraaende sig paa, at disse Ciere have faaet Ret, som vi vanskelig kunne faae tilbage, kunde man faae Ret til at expropriere.

Den høitærede Minister sagde, at han ønskede den frie Benyttelse af Jord, og at han som Indenrigsminister var henvisst til en saadan Ekstrem. Jeg skal ikke have noget imod en saadan Kjærlighed, men den maa ikke være blind, naar den tager til Orde i denne Sag. Hvor stærk den end kan være, er den tvungen til ogsaa at tage Hensyn til Grundlovens Ord. Hvor ønskeligt det kan være, at Grundene benyttes frie for alle Vaand, er der et stort Spring fra at estervise en saadan Uenslighed til at paastaae, at Almeenvellet kræver det; thi der er Meget, der kan være ønskeligt, der ikke kræves paa denne Maade af Almeenvellet; der skal være meget begrundede Ønsker tilfede, før man strider til Anvendelsen af Grundlovens § 87. Selv om det maa erkjendes, at det var ønskeligt for Jordens frie Benyttelse, troer jeg paa ingen Maade, at man da skulde komme til Expropriation; men jeg mener, at Vaandet heves paa en simpel og naturlig Maade, det ophæves af sig selv, naar den Opfattelse bliver gjort gjældende, at nu falde disse Forsvarshensyn bort. Jeg troer da ikke, at Krigsbestyrelsen kan vedblive at stille sig paa det Standpunkt, at den siger: Magtet det er afgjort, at der ikke er en fornøftig Grund til at beholde disse Vaand, saa ville vi dog vedblive at holde paa dem, da vi ville have Erstatning. Jeg er overbevist om, at det ikke vil holde sig, men at det vil vise sig med disse Eiendomme, som med de fjernere, at naar først den Erkjendelse er trængt igjennem, at der ikke er nogen fornøftig Grund til at holde paa disse Vaand, ville de falde bort af sig selv. Den høitærede Minister tog Sagen paa en anden Maade ved forrige Behandling. Jeg troede, at det var kommet til Enighed mellem os i eet Punkt, hvilket glædede mig, da det altid er godt at komme til et fast Grundlag for Discussionen